

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 362/2023-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, Sibírska 4, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 18 Sa 24/2020-46 z 27. mája 2021 a proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Ssk 39/2021 z 31. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46, ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 18 Sa 24/2020-46 z 27. mája 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) sp. zn. 7 Ssk 39/2021 z 31. januára 2023 (ďalej len „napadnutý kasačný rozsudok“). Navrhuje napadnutý kasačný rozsudok zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 25. januára 2019 požiadal Sociálnu poisťovňu, ústredie (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) o priznanie starobného dôchodku od 24. júla 2018. Sociálna poisťovňa žiadosť zamietla rozhodnutím zo 7. marca 2019, pričom uviedla, že podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa zachovávali nároky zo zaradení zamestnania do I. a II. pracovnej kategórie podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Medzi takéto nároky patril aj skorší dôchodkový vek podľa § 21

ods. 1, resp. § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) v znení účinnom do 31. decembra 1999. Na základe potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia započítala Sociálna poisťovňa sťažovateľovi 15 rokov a 204 dní v I. kategórii funkcií a 2 roky a 34 dní v II. kategórii funkcií, čím získal menej než 20 rokov vo funkciách zaradených do I. a II. kategórie, a tak mu nevznikol nárok na znížený dôchodkový vek podľa § 21 ani § 132 zákona o sociálnom zabezpečení. Rovnako skorší dôchodkový vek nevyplyval ani z § 174 citovaného zákona, pretože služba v I. alebo II. kategórii funkcií netrvala k 31. decembru 1999.

3. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu Sociálnej poisťovne odvolanie, ktorého podstatu tvorila polemika, či štúdium žiakov vojenských stredných škôl bolo vojenskou službou v I. alebo II. kategórii funkcií a či sťažovateľ splnil podmienky § 174 zákona o sociálnom zabezpečení.

4. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne rozhodnutím z 19. októbra 2018 odvolanie zamietol. Stotožnil sa s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia, na ktoré v celom rozsahu odkázal. Ustanovenie § 174 zákona o sociálnom zabezpečení sa na sťažovateľa podľa jeho názoru nevzťahovalo, keďže jeho zamestnanie zaradené do I. (II.) kategórie netrvalo k 31. decembru 1999. Štúdium na vojenskom gymnáziu nebolo možné sťažovateľovi zhodnotiť v I. kategórii funkcií, pretože títo žiaci nevykonávali vojenskú službu. O tom svedčia aj smernice náčelníka kádrovej správy Ministerstva národnej obrany pre spracovanie výkazu doba kategórií funkcií (pracovných kategórií) rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení, zabezpečenie peňažnými dávkami podľa zákona o niektorých služobných pomeroch vojakov a pre sociálne zabezpečenie (vydané nariadením náčelníka štábu ČSĽA č. 11 z 2. augusta 1985), podľa ktorých žiakom prijatým na vojenské gymnáziá vznikala branná povinnosť podľa Branného zákona č. 92/1949 Zb. v znení neskorších predpisov, základnú službu však vykonávali až na vojenskej vysokej škole. Štúdium sa tak týmto žiakom započítavalo ako príprava na povolanie v III. pracovnej kategórii.

5. Sťažovateľ sa správnu žalobou domáhal na krajskom súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa z 19. októbra 2018, ktorým bolo odvolanie sťažovateľa zamietnuté a potvrdené prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu.

6. Krajský súd správnu žalobu napadnutým rozsudkom zamietol.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší správny súd napadnutým kasačným rozsudkom zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne uvádza skutočnosti, ktoré boli obsahom jednak správnej žaloby, ako i kasačnej sťažnosti, a v podstate pokračuje v nastolenej argumentačnej línii,

pričom sám uvádza, že „... sa plne pridržiava aj textu kasačnej sťažnosti zo dňa 03. 07. 2021 a nemieni na ňom nič zmeniť, pretože odôvodnenie súdov sú nedostatočné a nepresvedčivé, sústavne vydávané bez dokazovania a vypočúvania autentických svedkov“.

9. Sťažovateľ uvádza, že správne súdy nesprávne posúdili otázku splnenia podmienok na skoršie priznanie starobného dôchodku sťažovateľovi, ktorý ako bývalý vojak z povolania požiadal o priznanie starobného dôchodku od 24. júla 2018, keď dosiahol vek 59 rokov, pričom poukázal na to, že od 29. augusta 1974 do 28. augusta 1978 (t. j. 1 461 dní v 1. až vo 4. ročníku) bol v nepretržitom služobnom pomere ako žiak vojenského gymnázia a ako mladistvý reálne vykonával vojenskú činnú službu, avšak štúdium žiaka vojenského gymnázia bolo posúdené ako vojenská služba v III. kategórii funkcií. Podľa jeho názoru mala byť doba štúdia na vojenskom gymnáziu posudzovaná ako vojenská služba v I. kategórii funkcií.

10. Sťažovateľ uvádza, že žiadosť o štúdium na vojenskom gymnáziu podpísali jeho rodičia, bez jeho súhlasu ho zaradili do oficiálnych vojenských štruktúr. Dostával rozkazy od vojenských veliteľov a tie musel ako mladistvý („vraj nevojak“) pod hrozbou disciplinárnych trestov prijať a plniť. Na vojenskom gymnáziu boli porušované ľudské práva z dôvodu výkonu nútených prác a na žiakov sa vzťahovali rovnaké právne predpisy ako na vojakov základnej služby, náhradnej služby a vojakov z povolania. Je presvedčený, že od nástupu na vojenské gymnázium až do dosiahnutia plnoletosti 24. júla 1977 bol detským vojakom a že boli porušované jeho základné ľudské práva a obmedzovaná sloboda bez opory v zákone.

11. Sťažovateľ poukazuje na neexistenciu „rezortného zoznamu preferovaných služieb bývalého MNO ČSSR“, ktoré nevydalo ani raz rezortný zoznam preferovaných zamestnaní v I. a II. kategórii funkcií a III. pracovnej kategórie pre žiakov vojenských gymnázií (a vojenských stredných škôl) napriek tomu, že reálne vykonávali službu podľa všetkých vojenských právnych predpisov.

12. Sťažovateľ namieta, že krajský súd porušil „aj ústavné princípy rovnakého zaobchádzania s občanmi SR a princíp rovnosti strán a princíp rovnosti zbraní“, a to v súvislosti s (ne)vykonaným dokazovaním a hodnotením jednotlivých dôkazov v prospech žalovanej (Sociálna poisťovňa – ústredie, pozn.). Napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za nedostatočne odôvodnený.

13. Vo vzťahu k napadnutému kasačnému rozsudku sťažovateľ namieta, že je nedostatočne odôvodnený, keďže sa mu nedostalo odpovede na jeho „kľúčové“ argumenty. Porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru odôvodňuje nesprávnou aplikáciou právnych predpisov a tým, že najvyšší správny súd v jeho právnej veci nevykonal náležité dokazovanie a následné hodnotenie dôkazov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a porušenie jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. čl. 46, ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým kasačným rozsudkom najvyššieho správneho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

15. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

16. Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ mal proti napadnutému rozsudku krajského súdu k dispozícii opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje.

17. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohol sťažovateľ podať kasačnú sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší správny súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ kasačnú sťažnosť podal a rozhodol o nej najvyšší správny súd rozsudkom sp. zn. 7 Ssk 39/2021 z 31. januára 2023. Právomoc najvyššieho správneho súdu rozhodnúť o kasačnej sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

18. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46, ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým kasačným rozsudkom najvyššieho správneho súdu

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

20. Ťažiskom ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho správneho súdu vyjadreným v napadnutom kasačnom rozsudku, že sťažovateľ nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok. Argumentuje tiež, že najvyšší správny súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými dôkazmi a napadnutý rozsudok považuje za nedostatočne odôvodnený.

21. Z odôvodnenia napadnutého kasačného rozsudku vyplýva, že ustálená judikatúra najvyššieho správneho súdu vychádzala z toho, že nárok na dávku sa posudzuje zásadne podľa predpisov platných v čase jej priznania, ak zákon neustanovuje, že sa majú zohľadniť iné predpisy. Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu podania žiadosti (25. januára 2019) mal poistenec nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek (odsek 1). Sociálna poisťovňa vo svojom rozhodnutí ani neskúmala, či sťažovateľ bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, pretože dospela k záveru, že nedovŕšil dôchodkový vek. Podľa § 65 ods. 2 citovaného zákona bol dôchodkový vek 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovoval inak (okrem iného) v § 274. Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa totiž v novom systéme sociálneho poistenia zachovávali nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, teda tie nároky, ktoré s týmto zaradením spájali skoršie predpisy. Takým nárokom bol podľa judikatúry napríklad práve skorší dôchodkový vek. Citované ustanovenie však podľa kasačného súdu ustanovuje len zachovanie vzniknutých nárokov, nič však nemení na tom, že zákon o sociálnom zabezpečení bol s účinnosťou od 1. januára 2004 zrušený a v súčasnosti tak podľa neho nie je možné priznávať nové nároky. Takýto záver nemožno vyvodiť ani z § 175g ods. 2 citovaného zákona, na ktorý sťažovateľ poukazoval, keďže i toto ustanovenie je obsahom zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý ako celok bol zrušený od 1. januára 2004, a tak je možné ho ďalej aplikovať len v rozsahu, v akom to pripúšťa účinný zákon o sociálnom poistení.

22. Kasačný súd poukázal na to, že podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení mal občan nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol (okrem iného) vek aspoň a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a); c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h); alebo d) 60 rokov. Podľa osobitného § 132 ods. 1 citovaného zákona mal vojak z povolania nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň a) 55 rokov, ak konal najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií, b) 57 rokov, ak konal najmenej 20 rokov službu v ostatných prípadoch. Podľa § 14 ods. 4 (do 1. júna 1992 išlo o § 18 ods. 6) citovaného zákona sa služba vojakov z povolania zaradená do I. (II.) kategórie funkcií hodnotí ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa hodnotí ako zamestnanie podľa § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona o sociálnom zabezpečení.

23. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že z citovaných zákonných ustanovení je predovšetkým zrejmé, že sťažovateľ nemohol podľa nich získať nárok na starobný dôchodok. K 31. decembru 2003, keď bol zákon o sociálnom zabezpečení zrušený, mal žalobca 44 rokov, teda celkom zjavne menej než bol dôchodkový vek podľa ktoréhokoľvek z citovaných ustanovení. Mohol mu teda vzniknúť len nárok na zohľadnenie skoršieho dôchodkového veku, ktorý sa mu podľa zákona o sociálnom poistení zachoval.

24. Najvyšší správny súd poukázal na to, že s otázkou aplikácie § 174 zákona o sociálnom zabezpečení sa zrozumiteľne vysporiadal správny súd vo svojom rozsudku. Podľa odseku 1 tohto paragrafu (v znení účinnom do 31. decembra 2003) občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. a II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol určitý vek odstupňovaný v jednotlivých písmenách v závislosti od dĺžky trvania zamestnania alebo služby v týchto kategóriách. Podľa odseku 2 však platilo, že podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie trvalo alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999. Uvedená formulácia celkom jasne vylučuje názor žalobcu, že podmienky podľa oboch odsekov nemuseli byť splnené súčasne. Z odseku 2 je totiž jasné, že podmieňoval nárok podľa odseku 1 splnením ustanovenej podmienky trvania zamestnania.

25. Kasačný súd uviedol, že v čase skončenia sťažovateľovho služobného pomeru vojaka z povolania (18. apríla 1996) bolo citované ustanovenie novelizované len zákonom č. 308/1995 Z. z. účinným od 1. januára 1996. *«Podľa čl. V dvadsiateho šiesteho bodu tohto zákona (tak ako bol vyhlásený v Zbierke zákon) sa však v § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. ustanovil dátum „k 31. decembru 1996“. Inak povedané, podľa uvedeného ustanovenia účinného v čase skončenia služobného pomeru žalobcu bolo podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 to, že zamestnanie alebo služba uvedených kategórií trvala k 31. decembru 1996. Keďže služobný pomer žalobcu skončil už 18. apríla 1996, je celkom zjavné, že k 31. decembru 1996 trvať nemohol, a tak žalobca nesplnil podmienky nároku na starobný*

dôchodok podľa uvedeného paragrafu, a to bez ohľadu na to, aké obdobie služby mu bolo započítané v I. alebo II. kategórii.»

26. V ďalšej časti napadnutého kasačného rozsudku najvyšší správny súd poukázal na to, že skorší dôchodkový vek podľa § 132 zákona o sociálnom zabezpečení bol viazaný na určité trvanie výkonu služby, a zdôraznil, že zo znenia § 130 ods. 1 tohto zákona je zrejmé, že pojem „služba“ je legislatívnou skratkou pre službu vojaka z povolania, nemohlo teda ísť o akúkoľvek „službu“, ako sa domnieva sťažovateľ. Zo zisteného skutkového stavu však zreteľne vyplýva, že sťažovateľ získal v I. a II. kategórii funkcií len 17 rokov 7 mesiacov a 20 dní služby vojaka z povolania, takže nesplnil podmienku trvania výkonu služby. Sťažovateľ túto dobu zamestnania nezískal službou vojaka z povolania a zo zisteného skutkového stavu nevyplýva, že by zamestnanie, ktoré vykonával od 18. apríla 1996 do 28. februára 1998 (teda po prepustení zo služobného pomeru vojaka z povolania), bolo zaradené medzi zamestnania uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona o sociálnom zabezpečení. Nezískal tak potrebných 20 rokov zamestnania v I. pracovnej kategórii, ani pokiaľ by sa mu do nej započítala celá doba služby vojaka z povolania v I. aj v II. kategórii funkcií, čo napokon zdôraznil už správny súd.

27. V bode 14 a nasl. napadnutého rozsudku kasačný súd (odvolávajúc na svoje skoršie rozhodnutia) v reakcii na ďalšie uplatnené námietky sťažovateľa ozrejmil spôsob započítania štúdia sťažovateľa na vojenskom gymnáziu, pričom okrem iného opakovane zdôraznil, že prijatím na vojenské gymnázium sa žiaci stávali príslušníkmi týchto škôl, avšak neboli vojakmi v základnej službe. Vo 4. ročníku sa mali podrobiť odvodu a vojenskú základnú službu mali nastúpiť dňom nástupu na vojenskú (vysokú) školu alebo do nadstavbového kurzu. Kasačný súd uvádza, že *«... podľa § 27 ods. 2 a § 28 ods. 3 Branného zákona sa základná a náhradná služba počítali až odo dňa ich skutočného nastúpenia. Názor správneho súdu, že obdobie štúdia žalobcu na vojenskom gymnáziu nemožno považovať za vojenskú činnú službu, tak zodpovedá citovaným ustanoveniam zákona. Pojem „vojenské osoby“, na ktorý žalobca odkazoval, sa používal v § 2 ods. 2 Branného zákona len do 1. mája 1958, a tak je pre tu sporné obdobie roku 1974 až 1978 nepodstatné.»*

28. Ústavný súd už v minulosti konštatoval, že správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná.

29. Sťažovateľ, ktorý je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, stavia ústavný súd práve do pozície súdu vyššej (ďalšej) inštancie, ktorý by mal nanovo prehodnocovať skutkový stav a z neho vyplývajúce právne závery. Takýto postup však s odkazom na už citovanú judikatúru nie je v konaní podľa čl. 127 ústavy možný.

30. Pre posúdenie zachovania základného práva na súdnu ochranu je relevantné, že pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sa kasačný súd zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa a objasnil, závery ktoré ho viedli k jej zamietnutiu. Argumentáciu najvyššieho správneho súdu považuje ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci za dostatočnú a zrozumiteľnú, založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení relevantných právnych predpisov v súvislosti s rozhodovaním o nároku sťažovateľa na starobný dôchodok a Správneho súdneho poriadku, vo vzťahu k rozhodovaniu o kasačnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

31. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého kasačného rozsudku najvyššieho správneho súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že nevybočuje z aplikačnej praxe kasačného súdu v súvislosti s posudzovaním splnenia zákonných podmienok na priznanie starobného dôchodku, nemožno mu pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle, a je preto potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

32. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa, že najvyšší správny súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými dôkazmi, a preto považuje napadnutý rozsudok za nepreskúmateľný a zmätočný, poukazuje ústavný súd na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, I. ÚS 178/2014, III. ÚS 502/2015, II. ÚS 588/2016).

33. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým kasačným rozsudkom najvyššieho správneho súdu a základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

34. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, ústavný súd dáva do pozornosti svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že čl. 12 ods. 1 má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto ustanovenia ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva

a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07).

35. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľ namieta v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým kasačným rozsudkom najvyššieho správneho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

36. Pokiaľ sťažovateľ expresívne vykresľuje svoje stredoškolské štúdium ako výkon nútených prác a uvádza, že bol „detským vojacom“, ústavný súd konštatuje, že v tomto konkrétnom konaní o sťažovateľovej ústavnej sťažnosti môže posúdiť iba okolnosti týkajúce sa napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu, nie však okolnosti štúdia sťažovateľa na vojenskom gymnáziu pred desiatkami rokov. Tieto okolnosti ako také nemajú žiadnu súvislosť s napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu. V súvislosti s námietkami týkajúcimi sa nedodržiavania viacerých medzinárodných zmlúv ústavný súd uvádza, že niektoré v rozhodnom čase neexistovali, prípadne štát nimi nebol viazaný alebo ich jednoducho nedodržiaval. Ústavný súd v danej súvislosti poznamenáva, že právnym prostriedkom na riešenie uvedených námietok sťažovateľa boli reštitučné zákony, ktorých účelom bolo naprávať krivdy, ku ktorým došlo pred rokom 1990. Vzhľadom na charakter námietok uplatňovaných sťažovateľom môže ako príklad poslúžiť zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (m. m. II. ÚS 246/2020).

37. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Ľuboš Szigeti
predseda senátu